

.09.2026 nr 1-2/26-638/2

ARVAMUS

Kellele: väliskomisjon

Istungi kuupäev: 28.09.2026

Võtsid osa: Komisjoni liikmed: Marek Reinaas, Jaak Aab, Vladimir Arhipov (Aleksei Jevgrafovi asendusliige), Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Heljo Pikhof (Reili Rand asendusliige), Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kristiina Reinfeldt (nõunik), Maria Haas (konsultant)

Kutsutud: Välisministeeriumi väliskaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide osakonna peadirektor Kenneth Kopamees ning sama osakonna esindaja Kätlin Joala

Teema: Arvamuse andmine Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu ning investeeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta - COM(2026) 341, COM(2026) 342

Ülevaade arutelust

Kenneth Kopamees sõnas, et Euroopa Liit (EL) on viimasel ajal lõpetanud läbirääkimised mitme vabakaubanduslepingu osas. Kui mõned aastad tagasi tundus, et vabakaubanduslepingute sõlmimine on äärmiselt keeruline, siis nüüd on viimase aasta jooksul mitmeid läbirääkimisi lõpetatud. Leping Indoneesiaga on järjekordne leping läbirääkimiste jadas. Vabariigi Valitsus on andnud seisukoha kahe lepingu kohta, milleks on EL-i ja Indoneesia vahelise majanduspartnerluslepingu ning investeeringute kaitse lepingu allkirjastamine. Allkirjastaja on Euroopa Komisjon, kuna kaubanduspoliitika puhul on Eesti andnud oma allkirjastamispädevuse neile. Seega Eesti annab heakskiidu, et Euroopa Komisjon saab minna allkirja andma. Veel ei ole teada, millal allkirjastamine toimub. On teada, et Euroopa Liidu Nõukogu liikmesriigid peaksid andma lepingu allkirjastamisele heakskiidu käesoleva aasta oktoobri jooksul. Seega tõenäoliselt käesoleva aasta jooksul leping allkirjastatakse. Rääkides lepingust, siis toimus 19 läbirääkimisvoor. Lepinguga kaotatakse valdav enamus mõlemapoolsetest tollimaksudest ehk enam kui 98% ulatuses erinevate kaupade puhul. Ligikaudu 80% tollidest vabastatakse lepingu jõustumisel ja peale viieaastast üleminekuperioodi on kaotusprotsent 96%. Seega tolle vabastatakse järkjärguliselt. Nt kui mootorsõidukite puhul oli varasem tollimaks 50%, siis järgmise viie aasta jooksul see kaob. Eesti puhul on oluline välja tuua ka piimatooted, kuna riigi põllumajandustooted on need, mis Indoneesia turul huvi pakuvad. Rääkides EL-i kasu saamisest, siis on erinevad mudelid, mis ütlevad, et EL-i SKP peaks lepingu jõustumisel tõusma ligikaudu 16,1 mld euro võrra. Summa on suur, aga see moodustab tegelikult ainult 0,01% EL-i SKP-st. Indoneesia puhul peaks SKP tõusma lausa 26,8 mld euro võrra, mis on nende SKP-st 0,13%. Eesti näeb mõjuhinnangu kohaselt lisaks põllumajandustoodetele positiivset mõju Eesti teenuste ja digikaubanduse valdkonnas, kuna riigi teenuse eksport aastatega kasvab, k.a. Indoneesiasse. Indoneesia on Eesti jaoks 77. kaubanduspartner. Küll aga annavad kõik vabakaubanduslepingud kumulatiivselt Eesti ettevõtetele väga head võimalused kolmandates riikides kaupa teha. Nt 2025. aastal oli Eesti puhul Indoneesiasse eksporditavate kaupade

väärtus 4,6 mln eurot, kuid imporditi 33,7 mln euro väärtuses kaupa. Seega puudujääk on üsna suur. Loodetavasti puudujääk väheneb peale vabakaubanduslepingu jõustumist, kuna Eesti ettevõtetel on siis rohkem võimalusi oma kaupa Indoneesiasse eksportida. Investeeringute kaitse leping loob stabiilsema keskkonna ja prognoositavama õigusliku raamistiku. Kui peaks juhtuma, et kas Eesti või teistel EL-i ettevõtetel tekib Indoneesia turul mingi probleem, siis on olemas raamistik, kuidas sellele lahendus leida.

Kätlin Joala lisas, et arvestades digiteenuste olulisust Eesti majanduses ja nende rolli rahvusvahelise konkurentsivõime tagamisel, on oluline, et lepingus Indoneesiaga on sees punkt, et digiteenustele tollitariifid ei kehti. See on ainulaadne, kuna Indoneesia teadaolevalt ei ole teiste riikidega sellist kokkulepet sõlminud. Maailma Kaubandusorganisatsiooni raamistikus on seni lähtunud poliitilisest memorandumist, mille kohaselt ei kohaldata digiteenustele tollitariife. Kuna kõnealune kokkulepe ei ole praegu jõus, on väga oluline, et vastav punkt oleks lepingus sees.

Otsus

Komisjon otsustas Vabariigi Valitsuse seisukohti toetada.

Komisjoni otsus oli konsensuslik (Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
majanduskomisjoni esimees

Koostaja: Maria Haas
631 6436 maria.haas@riigikogu.ee